O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA’LIM VA ILM-FAN VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“O‘ZBEK TILINING GLOBAL MAQOMI VA NUFUZINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI”

MAVZUSIDAGI XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA MATERIALLARI

2026-yil
16-oktabr

II. O‘ZBEK TILINI XALQARO MAYDONDA TARG‘IB QILISH STRATEGIYALARI

PEYZAJ MATNLARI ORQALI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

PROSPECTS FOR TOURISM DEVELOPMENT THROUGH LANDSCAPE TEXTS

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2026.10.16/MRLA1636

Shamsiyeva Manzura Bababekovna,
ToshDO‘TAU dotsenti, PhD
vasiya06@mail.ru ,
ORCID: 0000-0003-2119-1777

Annotatsiya. *Mazkur maqolada peyzaj matnlarining turizmni rivojlantirishdagi kommunikativ, lingvokognitiv va marketing imkoniyatlari tahlil qilinadi. Peyzajni faqat tabiiy manzara tavsifi sifatida emas, balki turist ongida hududning obrazi, qadriyati va emotsional mazmunini shakllantiruvchi matn sifatida talqin qilish taklif etiladi. Tadqiqotda peyzaj tasviri, hikoyalash, milliy-madaniy kodlar va hududiy turistik brend o‘rtasidagi bog‘liqlik yoritiladi. Tabiiy va madaniy destinatsiyalar uchun turlicha kommunikativ strategiyalarni qo‘llashning afzalliklari ko‘rsatiladi. Shuningdek, raqamli platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va sun’iy intellekt yordamida peyzaj matnlarini yaratish va tarqatish istiqbollari ko‘rib chiqiladi. O‘zbekiston hududlarining tabiiy va madaniy xilma-xilligi ushbu yondashuvni turizm brendingi va barqaror turizm siyosatida qo‘llash uchun katta imkoniyat yaratishi asoslanadi.*

Kalit so‘zlar: *peyzaj matni, turizm, lingvokognitiv yondashuv, turistik diskurs, destinatsiya brendi, storytelling, raqamli turizm, milliy-madaniy kod, turistik imij.*

Annotation. *This article examines the communicative, linguocognitive and marketing potential of landscape texts for tourism development. A landscape text is interpreted not merely as a description of natural scenery, but as a verbal representation that shapes a destination image, emotional response and cultural associations in the tourist’s mind. The study highlights the interaction between landscape description, storytelling, cultural codes and destination branding. Particular attention is paid to the difference between communication strategies*

for natural and cultural destinations. The prospects of using digital platforms, social media and artificial intelligence for creating and distributing landscape-based tourism content are also discussed. The article argues that Uzbekistan’s diverse natural and cultural landscapes provide a strong basis for using landscape texts as an instrument of sustainable tourism promotion.

Keywords: *landscape text, tourism, linguocognitive approach, tourism discourse, destination branding, storytelling, digital tourism, cultural codes, tourism image.*

Bugungi turizm bozorida turistning qaror qabul qilishi faqatgina geografik joy, narx yoki xizmat sifati bilan belgilanmaydi. Destinatsiya haqidagi dastlabki tasavvur ko‘pincha matn, surat, video, xarita va boshqa kommunikativ vositalar orqali shakllanadi. Shu sababli hududni ifodalovchi til birliklari va matnlarning turistik kommunikatsiyadagi roli tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, peyzaj tasvirlari turistga joyning nafaqat tashqi ko‘rinishini, balki uning kayfiyati, tarixi, madaniy xotirasi va qadriyatlarini ham yetkazishga xizmat qiladi.

UN Tourism materiallarida turizm mahsuloti tabiiy va madaniy resurslar, xizmatlar, faoliyat turlari hamda tashrif buyuruvchining hissiy tajribasini birlashtiruvchi kompleks hodisa sifatida qaraladi [1]. Demak, peyzaj matni ham turistik tajribani oldindan modellashtiruvchi kommunikativ vositalardan biri sifatida qaralishi mumkin. Tabiiy landshaft, tarixiy shahar, tog‘, cho‘l, daryo yoki qishloq manzarasi haqida yaratilgan ta’sirchan matn turistning joy haqidagi kognitiv xaritasini boyitadi.

O‘zbekiston sharoitida mazkur masala alohida dolzarblik kasb etadi. Mamlakat hududlarida tog‘ va vodiylar, cho‘l va vohalar, qadimiy shaharlar, tarixiy obidalar, qishloq landshaftlari hamda Orolbo‘yi kabi o‘ziga xos makonlar mavjud. 2030-yilgacha turizmning iqtisodiyotdagi ulushini oshirish, xorijiy turistlar oqimini kengaytirish va turistik xizmatlar eksportini ko‘paytirish bo‘yicha strategik maqsadlar belgilangan [2]. Bunday sharoitda hududlarning tabiiy va madaniy qiyofasini to‘g‘ri shaklantirish turistik marketingning muhim yo‘nalishiga aylanishi mumkin.

Peyzaj matni — muayyan makonning tabiiy, geografik, me’moriy va madaniy belgilarini til vositalari orqali yaxlit obrazga aylantiruvchi matn turidir. Bunday matnda makon faqat obyekt sifatida tasvirlanmaydi; u kuzatuvchining hissiy munosabati, bahosi va madaniy xotirasi bilan birgalikda namoyon bo‘ladi.

Shu nuqtayi nazardan peyzaj matni turistik diskursning mazmuniy va pragmatik imkoniyatlarini kengaytiradi.

Turizm kommunikatsiyasida peyzaj matnining asosiy vazifasi turistning ongida “boriladigan joy”dan “tajriba qilinadigan makon”ga o‘tish jarayonini ta’minlashdir. Masalan, “baland tog‘lar” degan neytral nomlash geografik belgini bildirsa, “tongda quyosh nurlari qorli cho‘qqilarni oltin rangga bo‘yaydigan tog‘lar” kabi tasvir turist ongida vizual va emotsional obrazni faollashtiradi. Natijada matn axborot berish bilan cheklanmay, sayohat motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

2026-yilda e’lon qilingan turizm tadqiqotlaridan birida hikoya va landshaft tasvirining uyg‘unligi turistning tashrif niyatiga ta’sir qilishi, tabiiy va madaniy destinatsiyalar uchun turlicha vizual-narrativ strategiyalar samarali bo‘lishi ko‘rsatilgan [3]. Bu natija peyzaj matnini turizm marketingining ikkilamchi bezagi emas, balki kommunikativ strategiyaning faol elementi sifatida ko‘rish zarurligini ko‘rsatadi.

Lingvokognitiv nuqtayi nazardan peyzaj matni real makonning inson ongidagi mental modelini shakllantirishga xizmat qiladi. Matnda rang, tovush, harakat, masofa, makon, harorat, hid va hissiy baho kabi belgilar ifodalanganda o‘quvchi yoki turist ongida ko‘p komponentli tasavvur hosil bo‘ladi. Masalan, “sokin vodiy”, “moviy tog‘lar”, “shamol esayotgan sahro”, “qadimiy ko‘chalar” kabi birikmalar makonning turli semantik qatlamlarini faollashtiradi.

Peyzaj matnida uch asosiy kognitiv qatlamni ajratish mumkin: birinchisi — predmetli qatlam, ya’ni tog‘, daryo, daraxt, bino, yo‘l kabi obyektlar; ikkinchisi — obrazli-emotsional qatlam, ya’ni go‘zallik, sokinlik, ulug‘vorlik, sirli muhit kabi baholar; uchinchisi — madaniy-pragmatik qatlam bo‘lib, u hudud bilan bog‘liq tarix, urf-odat, mahalliy hayot tarzi va milliy qadriyatlarni o‘z ichiga oladi.

Mazkur qatlamlarning uyg‘unligi turistik destinatsiyaning semantik profilini yaratadi. Shu bois turizm matnini tayyorlashda faqat geografik faktlarni sanab o‘tish yetarli emas. Hududning turist uchun qanday hissiy va madaniy qiymatga ega ekanini ko‘rsatish ham zarur. Bu yondashuv turizmni “joyni ko‘rsatish”dan “joy haqida mazmunli tajriba yaratish” darajasiga olib chiqadi.

PEYZAJ MATNI VA TURISTIK IMIJ

Turistik imij – turist ongida muayyan hudud haqida shakllangan bilim, tasavvur, emotsiya va baholarning majmuasidir. Peyzaj matni ushbu imijning

verbal komponentini yaratadi. Agar matn izchil, obrazli va hududning haqiqiy xususiyatlariga mos bo‘lsa, u destinatsiyaning o‘ziga xosligini kuchaytiradi.

UN Tourism qishloq turizmini tabiat, qishloq xo‘jaligi, mahalliy turmush tarzi va madaniyat bilan bog‘liq turizm shakli sifatida ko‘rsatadi [4]. Bunday destinatsiyalarda peyzaj matni ayniqsa muhim, chunki turistni jalb qiluvchi asosiy resurs ko‘pincha tabiiy manzaraning o‘zi bilan birga mahalliy hayot tarzidir. Masalan, qishloqning bahorgi bog‘lari, dalalari, ariq bo‘yidagi hayot, hunarmandchilik va mahalliy taomlar haqidagi matnlar birgalikda yaxlit turistik obraz hosil qiladi.

Peyzaj matnining imij yaratishdagi kuchi uning hikoyalash imkoniyatida ham namoyon bo‘ladi. “Bu yerda tog‘ bor” degan xabar bilan “har tong mahalliy aholi chorva podalarini yaylovga olib chiqadigan qadimiy yo‘l tog‘ etaklaridan boshlanadi” kabi hikoyaviy tasvir o‘rtasida katta kommunikativ farq mavjud. Ikkinchi variant hududni inson hayoti bilan bog‘laydi va turistga kuzatuvchi emas, voqea ishtirokchisi bo‘lish tasavvurini beradi.

“PEYZAJ + HIKOYA” MODELI

Turistik kontentni kuchaytirishning samarali usullaridan biri peyzaj tasvirini hikoya bilan birlashtirishdir. Bunda makon tasviri voqea, shaxs, tarixiy xotira yoki mahalliy an’ana bilan bog‘lanadi. Mazkur modelni shartli ravishda besh bosqichga ajratish mumkin: makonni tanlash, asosiy vizual belgini ajratish, madaniy ma’no qo‘shish, insoniy voqeani kiritish va turist uchun tajriba nuqtasini belgilash. Masalan, Samarqand uchun tarixiy me’moriy peyzaj, qadimiy shahar xotirasi va zamonaviy sayyohlik tajribasini birlashtirish mumkin. 2026-yilgi tadqiqotlarda Samarqanddagi meros interpretatsiyasi bo‘yicha an’anaviy hikoyalar, festivallar, ta’limiy yondashuvlar va raqamli vositalarni yaxlit tizimga birlashtirish zarurligi qayd etilgan [5]. Demak, peyzaj matni tarixiy obyektni shunchaki tavsiflamasdan, uning madaniy mazmunini ochib berishi lozim.

Tabiiy destinatsiyalarda esa hikoya tabiatni kuzatish, ekologik qadriyat, mahalliy hamjamiyat va xavfsiz sayohat tajribasi bilan bog‘lanishi mumkin. Bu yondashuv ekoturizmning tabiatni anglash, mahalliy madaniyatni hurmat qilish va salbiy ta’sirni kamaytirish tamoyillariga mos keladi [6].

O‘zbekistonning turistik salohiyati hududiy peyzajlarning xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Toshkent viloyatining tog‘li hududlari, Farg‘ona vodiysining yashil manzaralari, Samarqand va Buxoroning tarixiy shahar makonlari, Qoraqalpog‘istonning Orolbo‘yi landshaftlari, Qashqadaryo va Surxondaryoning tog‘-vodiy hududlari turli kommunikativ strategiyalarni talab qiladi. Masalan,

tog‘ turizmi uchun keng planli, tabiiy va dinamik peyzaj tasvirlari; tarixiy shaharlar uchun me’moriy detal, ko‘cha xotirasi va tarixiy hikoya; qishloq turizmi uchun esa mahalliy hayot tarzi va kundalik mehnat manzaralarini ochib beruvchi matnlar samarali bo‘lishi mumkin. Orolbo‘yi hududida esa ekologik xotira, tabiatni tiklash va mahalliy hamjamiyat hayotini birlashtiruvchi mas’uliyatli storytelling muhim ahamiyatga ega. UNESCO materiallarida Qoraqalpog‘istonda barqaror turizm, ekoturizm va mahalliy aholi uchun daromad imkoniyatlarini kengaytirish masalalariga e’tibor qaratilgan [7]. Shu asosda har bir hudud uchun “peyzaj pasporti” yaratish mumkin. Unda asosiy landshaft obyektlari, ularning rang va tovush xususiyatlari, tarixiy-madaniy assotsiatsiyalari, mahalliy nomlari, tipik metaforalar, turist uchun tavsiya etiladigan tajribalar va raqamli kontent formatlari qayd etiladi. Bunday pasport turizm tashkilotlari, gidlar, jurnalistlar va kontent yaratuvchilar uchun yagona kommunikativ baza vazifasini bajarishi mumkin.

Raqamli turizm sharoitida peyzaj matni sayt, mobil ilova, ijtimoiy tarmoq posti, audio-gid, virtual tur va interaktiv xarita kabi ko‘plab formatlarda namoyon bo‘ladi. O‘zbekistonda turizmni raqamlashtirish va raqamli kontentni rivojlantirish bo‘yicha davlat siyosatining kuchayib borayotgani ushbu yo‘nalish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda [8].

Sun’iy intellekt yordamida bir hudud haqidagi peyzaj matnlarini turli auditoriyalar uchun moslashtirish mumkin. Masalan, oilaviy turist uchun xavfsizlik va qulaylikka urg‘u berilgan matn, xorijiy sayyoh uchun tarixiy-madaniy izohlar, ekologik turist uchun esa biologik xilma-xillik va tabiatni muhofaza qilishga oid ma’lumotlar tayyorlanishi mumkin. Biroq AI yaratgan matn mahalliy tarix, geografik faktlar va madaniy ma’lumotlarning aniqligi bo‘yicha mutaxassis nazoratidan o‘tishi zarur.

Raqamli kontentda matn va tasvirning o‘zaro mosligi ham muhim. 2026-yilgi tadqiqot natijalari tabiiy destinatsiyalar uchun kengroq manzarani ko‘rsatuvchi tasvirlar, madaniy destinatsiyalar uchun esa obyektga yaqinroq tasvirlar va ularga mos hikoyalash strategiyalari foydali bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi [3]. Bu xulosa O‘zbekistonning turli turistik yo‘nalishlari uchun kontentni segmentlashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

PEYZAJ MATNLARINI YARATISHNING AMALIY MODELI

Peyzaj matnlarini turistik kommunikatsiyaga joriy etish uchun quyidagi ketma-ketlik taklif etiladi: 1) destinatsiyani tanlash; 2) asosiy peyzaj belgilarini aniqlash; 3) hududning tarixiy va madaniy kontekstini belgilash; 4) asosiy

emotsional konseptni tanlash; 5) turist tajribasiga yo‘naltirilgan hikoya yaratish; 6) matnni foto, video, xarita yoki audio bilan uyg‘unlashtirish; 7) matnni turli tillarga moslashtirish; 8) raqamli platformalarda sinovdan o‘tkazish.

Ushbu modelda matnning haqqoniyligi asosiy tamoyil bo‘lishi kerak. Turistik jozibani oshirish maqsadida hududning tabiiy yoki madaniy xususiyatlarini bo‘rttirib yuborish qisqa muddatda qiziqish uyg‘otishi mumkin, biroq uzoq muddatda turist ishonchiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Shuning uchun peyzaj matni badiiylik va faktik aniqlik o‘rtasidagi muvozanatni saqlashi lozim.

Yana bir muhim jihat – mahalliy hamjamiyat ovozini saqlashdir. UNESCOning 2026-yilgi storytellingga oid tavsiyalarida meros obyektlari haqida hikoya yaratishda mahalliy hamjamiyatlarning ishtiroki va “kimning ovozi eshitilayotgani” masalasiga e’tibor qaratiladi [9]. Demak, peyzaj matni tashqi kuzatuvchining tasviri bilangina cheklanmasdan, hudud aholisi xotirasi, nomlash an’analari va madaniy tajribasini ham aks ettirishi kerak.

Peyzaj matnlari turizmni rivojlantirishda tabiiy manzarani oddiy tasvirlashdan ko‘ra kengroq kommunikativ imkoniyatga ega. Ular turist ongida destinatsiyaning vizual, emotsional, madaniy va semantik obrazini shakllantirish orqali sayohat motivatsiyasiga ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Lingvokognitiv yondashuv peyzajning qanday qilib mental modelga aylanishini, storytelling esa ushbu modelni insoniy tajriba bilan qanday bog‘lashni tushuntiradi.

O‘zbekiston sharoitida peyzaj matnlaridan foydalanish hududiy turistik brendlarni rivojlantirish, qishloq va ekoturizmni ommalashtirish, tarixiy-madaniy merosni zamonaviy usulda targ‘ib qilish va raqamli turizm kontentini boyitish imkonini beradi. Ayniqsa, har bir hudud uchun ilmiy asoslangan “peyzaj pasporti” va “peyzaj + hikoya” modeli ishlab chiqilishi turistik kommunikatsiyaning sifatini oshirishi mumkin. Kelgusida ushbu yo‘nalishda real turistik kontentning lingvokognitiv tahlili, turistlarning qabul qilish reaksiyalarini eksperimental o‘rganish va AI asosidagi personalizatsiya samaradorligini baholash dolzarb tadqiqot yo‘nalishlari bo‘lib qoladi.

ADABIYOTLAR

1. World Tourism Organization (UNWTO). Tourism and Culture Synergies. Madrid: UNWTO, 2018. 160 p.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston – 2030” strategiyasiga oid rasmiy materiallari. Toshkent, 2026.

3. Liu Y., Wang M., Li M. When story meets landscape: Enhancing the communicative power of travel experience sharing // Tourism Management Perspectives. 2026. Vol. 62. Article 101477.

4. UN Tourism. Rural Tourism. Madrid: UN Tourism, 2026.

5. Shaikhon A. M. H**.** Heritage interpretation effectiveness in Samarkand: bridging institutional narratives and visitor experience // *Asia Pacific Journal of Tourism Research.* 2026. Vol. 31, No. 7. P. 1439–1463. Taylor & Francis Online

6. UN Tourism. Ecotourism and Protected Areas. Madrid: UN Tourism, 2026.

7. UNESCO. UN Joint Programme: Sustainable Tourism and Cultural/Natural Heritage in the Aral Sea Region. 2026.

8. O‘zbekiston Respublikasi Turizm qo‘mitasi. Turizmni raqamlashtirish va turizm xizmatlarini rivojlantirishga oid rasmiy materiallar. 2026.

9. UNESCO. Heritage and Human Connection: Preparing Heritage Sites to Tell Stories That Matter. 2026.

10. UN Tourism. Tourism Product Development. Madrid: UN Tourism, 2026.

MUNDARIJA

KIRISH SO‘ZI		
Sirojiddinov Sh.S.	O‘zbek tilining xalqaro nufuzini oshirish zarurati	**6**
I. O‘ZBEK TILINING JAHON TILLARI TIZIMIDAGI O‘RNI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI		
Xolmanova Z.	O‘zbek tilining jahon tillari tizimidagi mavqeyini belgilashda lingvodidaktikaning o‘rni	**9**
Abdushukurov B.	Alisher Navoiy asarlaridagi qadimgi turkiy fe’llar semantikasi	**16**
Xudoyberdiyev J.	Mahmud Koshg‘ariy – singarmonizmning birinchi nazariyotchisi va ovrupolik olimlarning singarmonizm haqidagi xato qarashlari	**30**
Abdurahmanova M.	Alisher Navoiy merosi psixolingvistik talqinda	**45**
Xolmurodova M.	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tabobatga doir ayrim arabcha so‘zlar	**51**
O‘razova I.	Ot frazemalarning grammatik funksiyasi (Alisher Navoiy “Xamsa”sidagi frazemalar misolida)	**56**
Maxkamova D.	O‘zbek tili axborot-kommunikatsiya texnologiyalari	**60**

	terminologiyasi taraqqiyoti va tadqiqi	
Oripova M.	Sinestezik metaforalarda sezgilar interperatsiyasi	**66**
Muratova N.	Tilak va tabrik nutqiy aktlarida kommunikativ taktikaning tanlanish xususiyatlari	**72**
Abdullayeva G.	Folklor diskursida o‘xshatishlarning semantik-struktur va kognitiv tahlili	**78**
Xayrullayeva R.	Kichraytirish-erkalash shakllarining pragmatik ifodalanishi	**86**
Jumaniyozova Ch.	Sifat so‘z turkumida obyektiv va subyektiv belgilarning ifodalanishi	**90**
Abduvaliyeva K.	“Shajarayi turk” asaridagi ba’zi urug‘ nomlarining etnotoponim sifatidagi tahlili	**95**
Mullaboyeva Sh.	O‘zbek tilida o‘xshatishlar asosida estetik bahoning ifodalanishi	**107**
Mamadoliyeva M.	Graduallik kategoriyasining lingvistik tabiati va uning turdosh hodisalar bilan munosabati (Xayriddin Sultonov va Iqbol Mirzo asarlari misolida)	**115**
Mamarasulova M.	O‘zbek tili fonosemantik tahlilining fonologik asoslari	**130**
Siddiqova N.	O‘zbek xalq maqollaridagi eskirgan leksika: tarkibi,	**132**

	variantlanishi va lingvopoetik vazifalari	
Yusupova A.	Konseptlarning metaforik ifodalanishi va tahlil shakllari	**144**
O‘ralova N.	O‘zbek tilshunosligida parsellyatsiya hodisasi, uning sintaktik tavsifi va ega-kesim munosabatidagi o‘rni	**150**
Maxmudova M.	Kelishik kategoriyasining o‘rganilish tarixiga doir ayrim mulohazalar	**158**
Nurmatova S.	O‘zbek tilida rang ifodalovchi birliklarning lingvokognitiv strukturasi va konseptualizatsiya masalalari	**168**
Keldiyorova Z.	O‘zbek tilidagi shikoyat matnlarida nutqiy aktlarning ifodalanishi	**174**
Aliqulova Z.	Toponimlarning axborotni saqlash va uzatish xususiyatlari	**178**
Jurayeva Sh.	Hurmat kategoriyasining lisoniy birliklar bilan ifodalanishi	**183**
Karimova U.	Kultegin bitiktoshidagi xarakter-xususiyat bildiruvchi sifatlar tahlili	**188**
II. O‘ZBEK TILINI XALQARO MAYDONDA TARG‘IB QILISH STRATEGIYALARI		
Shamsiyeva M.	Peyzaj matnlari orqali turizmni rivojlantirish istiqbollari	**194**

Jo‘rayeva M.	Matnni tushunishda asar sarlavhasining ahamiyati	**201**
III. GLOBALLASHUV SHAROITIDA MILLIY TIL VA MADANIYATNI SAQLASH MASALALARI		
Ashirboyev S.	Adstrat sharoitidagi turkiy shevalarning o‘zaro ta’siri masalasi	**205**
Farhad Rahimi	Yakşı/ ĥoş, yap/ lap, ķop/ köp/ ĥob, appaķ/ pāk kelimeleri üzerine On the words yakşı/ ĥoş, yap/ lap, ķop/ köp/ ĥob, appaķ/ pāk	**210**
Xakimova M.	O‘zbek tilidagi metaforik konseptuallashtirishning milliy xususiyatlari	**232**
Abbozov O.	So‘x toponimlarining lingvomadaniy xususiyatlari	**238**
Komilova G.	O‘zbek tilida qadriyatlar tipologiyasining lingvistik verbalizatsiyasi	**245**
Xomidova M.	Zamonaviy o‘zbek badiiy matnlarida ertak elementlarining intertekstual xususiyatlari	**253**
Həsənzadə Səmra	Qrammatik metaforun türk dillərində reallaşması (özbək dilinin materiallari əsasinda)	**261**
Davronova Z.	Antroponimik freymlarda registrdan og‘ish fenomini (Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romani misolida)	**272**

Tursinbayeva Sh.	Badiiy matnda onomastik birliklarning lingvomadaniy imkoniyatlari	**276**
Bekmuradova I.	O‘zbek tilidagi ijobiy fe’l-atvor leksemalarining semantik tasnifi	**283**
Imomova I.	Fitratning dramatik asarlarida maqollarning qo‘llanilishi va funksional-semantik xususiyatlari	**291**
Turgunboeva D.	Globallashuv sharoitida o‘zbek va ingliz lingvomadaniyatida miqdoriy me’yor	**297**
Amrullayeva M.	O‘zbek tilida inson xarakterini ifodalovchi frazemalarning semantik mikromaydonlari	**305**
Abdug‘afurova A.	Lingvomadaniy kodlarning poetik faollashuvi: Faxriyor va Ulug‘bek Hamdam she’riyati qiyosida	**312**
Muzaffarova Z.	Badiiy matnda qo‘llangan metaftonimik birliklarning kognitiv xususiyatlari	**322**
Jumayeva M.	Son komponentli lug‘aviy birliklarning lingvokulturologik tahlili	**327**
Xolmo‘minova H.	Frazemalarning lingvomadaniy tahlili	**333**
IV. O‘ZBEK TILINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY METODLARI VA XORIJIY TAJRIBA		

Xusanova N.	Raqamli ta’lim muhitida o‘qish savodxonligi transformatsiyasi vositasida boshlang‘ich o‘quvchilarning kreativligini shakllantirish	**337**
Mamirova X.	Bolalarda ko‘p ma’noli so‘zlarni o‘zlashtirishning psixolingvistik mexanizmlari va til ta’limiga ta’siri	**344**
Arolova N.	Maktabgacha yoshdagi o‘zbek bolalari nutqida sintaktik tejamkorlik	**351**
Mirnosirova D.	Nutqiy ijod haqidagi nazariy qarashlar talqini	**356**
Nurboboyeva R.	Erta yoshdagi bolalar ta’limida adabiyotning tutgan o‘rni	**363**
Keldiboyeva M.	O‘zbek tili omonimlarini o‘zlashtirishda kontekst va assotsiatsiyaning psixolingvistik roli	**369**
V. TARJIMA VA LINGVOMADANIY ALOQALAR: XALQARO HAMKORLIKNING MUHIM OMILI SIFATIDA		
Mustafa Said Arslan	Türkiye türkçesi ve özbek türkçesi arasindaki yakinliğin öğretimdeki yansimalari: özbek türkçesi öğretiminde karşilaşilan sorunlar ve öneriler	**378**
Kalanova D.	O‘.Hoshimov “Dunyoning ishlari” asarining koreyscha tarjimasida milliy-madaniy realiyalarning berilishi	**389**

Muhammadiyeva D.	Ko‘p tilli parallel korpusning tarjima birliklarini qiyosiy o‘rganishdagi imkoniyatlari	**400**
Abbasova Ş.	Özbek Yazı Dili ve Azerbaycan Türkçesi'nin Ağızlarında Akrabalık Terimleri	**411**
Qarshiyev K.	Badiiy tarjimaning adabiy-estetik tafakkur evolyutsiyasiga ta’siri (Jamol Kamolning tarjimonlik faoliyati misolida)	**418**
Rahimova Z.	Parallel korpuslarning tarjimashunoslik va qiyosiy tilshunoslikdagi ilmiy ahamiyati	**428**
Bozorova S.	Rus tilidagi ayrim gippologik birliklar tadqiqiga doir	**433**
Axmedova N.	O‘zbek va ingliz tillarida ruhiy holat birliklarining semantik farqlari va kontekstual tarjimasi	**442**
Davlatova R.	Sun’iy intellekt asrida inson nutqi, tilni idrok etish va psixolingvistik jarayonlar	**448**
Turdiyeva R.	Ingliz, qoraqalpoq va o‘zbek tillaridagi maqollarda zoonimlarning lingvokognitiv tahlili (“bo‘ri” misolida)	**462**
Ataniyazova S.	O‘zbek va ingliz tillarida mayl, zamon va modallikning muloqot xulqidagi funksional-uslubiy imkoniyatlari	**466**
Sayfiyeva K.	O‘zbek va ingliz fitonim komponentli maqollarida inson	**472**

	konseptining kognitiv metaforik modellari	
Tillayeva O.	O‘zbek va turk maqollarida erkak konseptining semantik maydoni	**485**
Musurmankova Sh., **Abdullayeva D.**	“Ikki eshik orasi” romanidagi murojaat birliklarining lingvomadaniy xususiyatlari va tarjima muammolari	**495**
Abdullayeva M.	Ingliz va o‘zbek maqollarida nutqiy antonimiyaning lingvokognitiv xususiyatlari	**502**
VI. AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA RAQAMLI MUHITDA O‘ZBEK TILINING RIVOJI		
Abjalova M.	O‘zbek tili multikorpusida aksentologik korpus va uning ahamiyati	**513**
Elova D.	O‘zbek normativ-huquqiy matnlarini lingvo-mantiqiy annotatsiyalash mezonlari	**524**
Kasimova Z.	O‘zbek tili iboralar korpusini yaratishning lingvistik va kompyuter asoslari	**534**
Nurullayeva O.	Barqaror birikmalar resurslari va parallel korpus uchun baza tuzish mezonlari	**542**
Musulmonova K.	Lingvistik ekspertologiyada matn identifikatsiyasi bo’yicha ekspert xulosalarini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	**550**

Umarova Sh.	Kollokatsiyalarni korpus asosida aniqlashning nazariy va metodologik asoslari	**556**
Akramdjanova M.	Parallel korpusning madaniyatlararo kommunikatsiyadagi o‘rni	**564**
Buronova R.	Raqamli muhitda o‘zbek tilidagi neologizmlarning shakllanishi	**570**
Shodmonaliyeva Y.	Sentiment tahlilda tasdiq-inkor emojlarining diskursiv va pragmatik funksiyalari	**576**
Rayimjonova M.	Rauf Parfi she’riyatining leksik-statistik xususiyatlari	**591**
VII. XALQARO TA’LIM DASTURLARI VA O‘ZBEK TILI: IMKONIYAT VA ISTIQBOLLAR		
Mirzəli Məleykə	Azərbaycanda özbək dilinin tədrisi: təcrübə və perspektivlər (bakı slavyan universitetinin timsalında)	**595**
Iskandarova G.	O‘zbek tilini ikkinchi til sifatida o‘rganishda so‘z ma’nolarini o‘zlashtirish	**603**
VIII. O‘ZBEK TILI VA DIPLOMATIYA: XALQARO MUNOSABATLARDA TILNING O‘RNI		
Темирова Б., **Темирова М.**	Кыргыз, өзбек тилдери жана алардын адабий-маданий байланыштардагы ролу	**610**

Nazarov Q.	O‘zbek diplomatik diskursida metaforalarning kommunikativ-pragmatik xususiyatlari	**620**
IX. ILMIY TADQIQOTLAR VA LINGVISTIKADA XALQARO HAMKORLIK MASALALARI		
Berdak Yusuf	O‘zbek tilining shakllanish jarayoni va eski o‘zbek tili terminlari	**626**
Qurbonova M.	Xarizmatik nutq haqidagi nazariy qarashlar talqini	**632**
Umurzoqova M.	Erkin A’zam asarlarida lisoniy shaxs tiplari	**640**
Mirzaali Malika	O‘zbek tılının mavsumıy marosımlar leksıkasıda turkıy areal mavqeyı	**646**
Məmmədova A.	Xarəzm Türkcəsində Və Müasir Özbək Dilində Qohumluq Terminlərində Cins Kateqoriyasinin İfadəsi	**661**
Tuxtasinova M.	L.Z.Budagov lug‘atidagi umumturkiy leksik fond: “tur.” pometali leksemalarning tarixiy-qiyosiy tahlili	**670**
Abdullayeva S.	So‘z yasalishını qıyosıy-tıpologık tadqıq etısh metodologıyası va tahlıl mezonları	**681**
Xasanova G.	Kinesikaning lingvistik tadqiqi: shakllanish tarixi va kommunikativ funksiyalari	**688**

Rajabov N.	O‘zbek tilida ng fonemasining talaffuzi, imlosi va tarixiy taraqqiyoti	**695**
Mirzayeva G.	O‘zbek tilida tovush o‘zgarishlarining neyrolingvistik asoslari	**699**
Arislanova M.	She’riy matnning konseptual tizimi va lingvokognitiv xususiyatlari (Erkin Vohidov ijodi misolida)	**706**
Muhammadiyeva M.	“Shum Bola” qissasidagi ba’zi polisemantik leksemalar tahlili	**717**
Abdullayev G‘.	Fitrat she’riyatidagi turkiy so‘zlarning emotsional-ekspressiv xususiyatlari	**722**
Tursunova S.	Ironiyada implikatura fenomeni va yashirin ma’no mexanizmlari	**726**
Turobova N.	Badiiy diskursda morfologik vositalarning pragmatik xususiyatlari	**737**
Utegenova O‘.	O‘zbek tilida tasviriy ifodalarning badiiy matnda qo‘llanilishi	**744**
Komilova G.	Tarixiy-badiiy matnlar korpuslarini yaratish zarurati va ularni semantik modellashtirish masalalari	**749**
Haydaraliyeva Sh., Mo‘minova M.	O‘zbek tili leksikasining taraqqiyot tamoyillari va semema tushunchasi	**759**

Axmedova M.	Diskurs tushunchasining lingvistik talqini: nazariy yondashuv va ilmiy qarashlar	**768**
Komilova Sh.	Lingvokultrologiyada evfemizm va milliy mentalitet: ayollar nutqi misolida nazariy talqinlar	**774**
Suyunova D.	“Boburnoma” dagi leksik qatlamlarning “Boburiynoma”da badiiy qayta faollashuvi: leksik-semantik va funksional-uslubiy tahlil	**780**
Maqsudaliyeva Y.	Lingvistik ekspertiza va lingvokriminalistik tahlil: nazariya va amaliyot	**786**
Abdurasulova D.	O‘zbek qizlari nutqidagi neonim va slenglarning pragmalingvistik tadqiqi	**792**
Majidova M.	Tibbiy soha rahbarlari kinesik nutqining lingvosomatik tadqiqi	**797**
Abdullayeva I.	Gender qadriyatlarning aksiolingvistik tahlili	**802**
X. O‘ZBEK TILINING OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI VA MEDIA MAKONIDAGI O‘RNI		
Saydaliyeva M.	Kinodiskurs multimediali muloqot tizimi sifatida	**809**
Otaxonova S.	Mediamatnlarda antroponimlarning pragmatik imkoniyatlari	**813**